

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z ETYKI DLA KLASY IV - VI

Etyka jest w szkole podstawowej zajęciem nieobowiązkowym, organizowanym na życzenie rodziców (prawnych opiekunów). Zasadniczym celem edukacji etycznej jest budzenie i rozwijanie refleksyjności oraz wrażliwości aksjologicznej ucznia, a także kształtowanie postawy szacunku, otwartości, współdziałania i odpowiedzialności. Zajęcia mają charakter przede wszystkim praktyczno-wychowawczy – ich osią jest wspieranie rozwoju moralnego ucznia.

Ze względu na fakultatywny charakter przedmiotu w grupie mogą uczestniczyć uczniowie o zróżnicowanym poziomie wiedzy etycznej – zadaniem nauczyciela jest umiejętnie dobieranie oraz różnicowanie treści i wymagań.

Zgodnie z podstawą programową dla II etapu edukacyjnego uczeń klasy IV - VI, w ramach zajęć etyki:

- rozumie, kim jest jako osoba ludzka, i zaczyna wyjaśniać to pojęcie własnymi słowami;
- rozumie, że każdemu człowiekowi należy okazywać szacunek, i wyraża to w swoim postępowaniu;
- poznaje i stosuje podstawowe pojęcia niezbędne do charakterystyki moralnej działania, odróżnia działania dobre od złych;
- charakteryzuje pozytywne i negatywne postawy moralne bohaterów tekstów kultury;
- kształtuje swoją wrażliwość aksjologiczną – dostrzega i aprobuje dobre zachowania, dostrzega i nie aprobuje zachowań złych;
- zna główne zasady postępowania obowiązujące w środowisku szkolnym i pozaszkolnym oraz stara się je przestrzegać;
- zaczyna analizować własne postępowanie w aspekcie dobra i zła moralnego;
- angażuje się w proste działania na rzecz wspólnego dobra.

III. Treści nauczania i wymagania szczegółowe

Poniżej przedstawiono zakres treści podstawy programowej etyki dla II etapu edukacyjnego, dostosowany do możliwości rozwojowych ucznia klasy IV - VI.

1. Elementy propedeutyki myślenia moralnego

- poznaje i objaśnia wybrane pojęcia moralne: dobro i zło moralne, wartość moralna, obowiązek moralny, ocena i norma moralna, sumienie, postawa moralna, bohaterstwo;
- wykorzystuje poznane pojęcia moralne do charakteryzowania bohaterów legend, baśni, opowiadań i filmów;
- zaczyna wyjaśniać, co to znaczy być osobą oraz poznaje pojęcie godności człowieka;
- poznaje podstawowe elementy struktury działania ludzkiego: podmiot, adresat, treść i skutek działania;
- poznaje pojęcie złotej reguły oraz zasady niekrzywdzenia innych.

2. Postępowanie wobec innych ludzi

- wie, że należy okazywać szacunek rodzicom i nauczycielom, i stara się to robić w codziennych sytuacjach;
- okazuje szacunek koleżankom i kolegom, przestrzega zasady fair play w grach zespołowych;
- stara się zwracać do innych w sposób uprzejmy, wie, że nie należy sprawiać przykrości innym ludziom;
- rozumie na poziomie podstawowym pojęcia: miłość, przyjaźń, życzliwość, wdzięczność, szacunek, koleżeństwo, tolerancja.

3. Postępowanie wobec siebie

- wie, że jest kimś równie wartościowym jak inni ludzie, rozpoznaje własne zalety i stara się eliminować wady;
- zna i realizuje podstawowe obowiązki ucznia – naukę, troskę o zdrowie i bezpieczeństwo;
- poznaje na poziomie podstawowym pojęcia: uczciwość, sumienność, wartość pracy, honor.

4. Postępowanie a dobro wspólne

- rozumie, że klasa jest wspólnotą, podaje przykłady działań na rzecz dobra wspólnego klasy i angażuje się we wspólne działania;
- rozumie, że rodzina jest wspólnotą, podaje przykłady działań będących realizacją dobra wspólnego rodziny;
- rozumie, że ojczyzna jest wspólnotą, podaje proste przykłady działań na rzecz dobra wspólnego ojczyzny;
- poznaje na poziomie podstawowym pojęcia współpracy, dobra wspólnego, sprawiedliwości, patriotyzmu.

5. Postępowanie wobec przyrody

- dostrzega wartość miejsc, w których żyje, i rozumie, że przyroda jest dobrem, które należy chronić;
- podaje przykłady mądrego korzystania z dobrodziejstw przyrody;
- wie, jak można chronić przyrodę i angażuje się w działania na jej rzecz (np. udział w akcji „Sprzątanie świata”);
- wie, dlaczego nie należy krzywdzić zwierząt i stosuje tę zasadę w praktyce.

IV. Sposób oceniania

Oceny bieżące, śródroczne i roczne z etyki ustala się według skali (1–6). Ocena z etyki jako przedmiotu **nieobowiązkowego**, nie wpływa na promocję ucznia do klasy programowo wyższej oraz – nie jest wliczana do średniej ocen rocznych i końcowych.

Sposoby sprawdzania osiągnięć ucznia

- aktywność i zaangażowanie podczas zajęć oraz dyskusji;
- wypowiedzi ustne i pisemne dotyczące omawianych zagadnień i tekstów źródłowych;
- prace pisemne (np. karty pracy) sprawdzające rozumienie pojęć i umiejętność argumentacji;
- udział w pracy grupowej, projektach i debatach;
- obserwacja postaw i zachowań ucznia w sytuacjach szkolnych związanych z realizowaną tematyką.

Kryteria ocen –

Wymagania na poszczególne oceny są elastycznie dostosowywane do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia, z uwzględnieniem specyfiki jego trudności oraz zalecanych form wsparcia.

Ocena	Wymagania
Celujący	Uczeń samodzielnie i twórczo posługuje się poznanymi pojęciami moralnymi, wykracza poza wymagania programowe, aktywnie inicjuje działania na rzecz klasy i szkoły, bierze udział w dodatkowych formach aktywności etycznej (np. konkursach, projektach).
Bardzo dobry	Uczeń swobodnie posługuje się poznanymi pojęciami moralnymi, samodzielnie i trafnie charakteryzuje postawy bohaterów tekstów kultury, aktywnie uczestniczy w zajęciach i dyskusjach, konsekwentnie stosuje poznane zasady postępowania.
Dobry	Uczeń poprawnie posługuje się większością poznanych pojęć moralnych, samodzielnie odróżnia działania dobre od złych, uczestniczy w zajęciach, w większości sytuacji stosuje poznane zasady postępowania.
Dostateczny	Uczeń zna podstawowe pojęcia moralne, przy pomocy nauczyciela ocenia proste sytuacje moralne, uczestniczy w zajęciach w podstawowym zakresie, czasem wymaga przypomnienia poznanych zasad postępowania.
Dopuszczający	Uczeń zna niektóre z podstawowych pojęć moralnych, rozpoznaje najprostsze różnice między dobrem a złem przy znacznym wsparciu nauczyciela, wymaga zachęty do udziału w zajęciach.
Niedostateczny	Uczeń nie opanował podstawowych pojęć moralnych określonych w wymaganiach, nie wykazuje zaangażowania w zajęcia mimo działań wspierających ze strony nauczyciela.

V. Warunki i sposób realizacji

- Zajęcia powinny opierać się na metodach aktywizujących: dyskusji, analizie tekstów źródłowych i literackich, pracy w grupach, debatach oraz projektach.
- Nauczyciel wspiera ucznia w dostrzeganiu godności każdego człowieka jako podstawy większości zasad moralnych oraz stopniowo wprowadza i pogłębia podstawowe pojęcia etyczne.
- Zaleca się nawiązywanie do treści realizowanych na innych przedmiotach, w szczególności na języku polskim, historii, wiedzy o społeczeństwie i biologii.
- Wymagania edukacyjne dostosowuje się indywidualnie do możliwości psychofizycznych i potrzeb rozwojowych ucznia, w tym uczniów posiadających opinię lub orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej, zgodnie z odrębnymi przepisami.